

ПОРЯДОК ПІДТВЕРДЖЕННЯ ФАКТІВ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ: ОБЛІКОВО-ЮРИДИЧНИЙ АСПЕКТ

КОСТЯНТИН БЕЗВЕРХИЙ,

канд. екон. наук, доцент
кафедри обліку і аудиту,
Київський національний
університет технологій
та дизайну

«Факт господарського життя визначається через документ, останній виступає як носій інформації про факт; якщо немає документу, то для бухгалтерського обліку, суворо кажучи, немає і факту»¹

Т. А. Бутинець

У статті розглянуто порядок підтвердження фактів здійснення господарських операцій в контексті обліково-юридичного аспекту. В результаті проведеного дослідження проведено аналіз нормативно-правових документів з питань підтвердження фактів здійснення господарських операцій підприємства. Отриманий результат буде корисним для застосування в практичній діяльності суб'єктів господарювання, щодо підтвердження фактів здійснення господарських операцій.

Ключові слова: факти, господарські операції, підтвердження, первинні документи, обставини, документування.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У технологіях обліку, які традиційно склалися на сучасному етапі розвитку науки, від якості первинних документів значною мірою залежать якість та достовірність усього бухгалтерського обліку з метою складання фінансової та податкової звітності. Бухгалтерські документи підтверджують правдивість і точність облікових даних та допомагають знаходити помилки в бухгалтерських записах і в економічних розрахунках. У зв'язку з цим висувуються особливі вимоги до порядку підтвердження фактів здійснення господарських операцій в контексті обліково-юридичного аспекту.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ. МЕТА СТАТТІ

Останні дослідження щодо документального оформлення фактів господарського життя підприємства були проведені у працях таких вітчизняних вчених-економістів, як О. Андрусь, В. Бачинський, М. Білуха, Р. Бруханський, Ф. Бутинець, Т. Бутинець, О. Вакун, С. Волков, К. Вольська, І. Волошан, П. Герасим, Л. Гнилицька, Л. Гуцаленко, К. Дударєва, Н. Жук, Г. Журавель, В. Завгородній, О. Золотухін, С. Івахненко, Г. Кім, Г. Кірейцев, М. Козлова, Н. Коробова, М. Корягін, А. Кривенко, А. Крутова, М. Кужельний, С. Кузнецова, П. Куцик, С. Легенчук, С. Левицька, В. Лінник, Р. Марценюк, В. Муравський, М. Огійчук, В. Озеран, І. Орлов, В. Палій, О. Пархомчук, В. Писаренко, Н. Пронь, І. Садовська, В.

Соколов, В. Сопко, Н. Ткаченко, П. Хомин, В. Шевчук, О. Юрченко, А. Янчев та інших. Не зменшуючи вагомості наукових напрацювань провідних вчених, зауважимо, що питання порядку підтвердження фактів здійснення господарських операцій в контексті обліково-юридичного аспекту не достатньо досліджене. Це зумовлює необхідність поглиблення та розширення дослідження стосовно порядку підтвердження фактів здійснення господарських операцій в контексті обліково-юридичного аспекту.

Метою наукового дослідження є аналіз нормативно-правових документів з питань підтвердження фактів здійснення господарських операцій підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У наших попередніх дослідженнях було висвітлено питання облікових документів як первинна складова обліково-звітної інформації підприємства [1].

Документування – особлива галузь наукового знання, оскільки виступає, з одного боку, об'єктом управління, потребує управління впливу на методологію та організацію процесів збирання, реєстрації, зберігання та передавання інформаційних ресурсів, а з іншого – передумовою будь-яких управлінських рішень, забезпечуючи їх інформаційну підтримку [2, с. 98].

¹ Бутинець Т.А. Документування господарських операцій: теорія, методологія, комп'ютеризація: [Моногр.] / Т.А. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 1999. – 412 с. – С. 30.

Як писав провідний вчений у галузі бухгалтерського обліку Я. Соколов: «Предмет бухгалтерського обліку – факти господарського життя. І кожен такий факт відображає, як правило волю двох осіб, що приймають участь в його формуванні».

Така воля має тотальний характер, так як через неї передаються об'єктивні, і всі суб'єктивні причини, які складають соціальний фон, на якому завжди приймаються дієві управлінські рішення» [3, с. 514].

Відповідно до п. 44.1 ст. 44 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (надалі – ПКУ) для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим цього пункту [4].

Згідно з ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV первинний документ – це документ, який містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення [5] або як зазначається у п. 2 наказу Міністерства фінансів України (надалі – Мінфін) № 88 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» від 24.05.1995 р. (надалі – Положення № 88) первинні документи – це документи, створені у письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення [6].

З наведених визначень, як у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5] так і в Положенні № 88 [6] випливає, що первинний документ фіксує та підтверджує факт здійснення господарської операції.

Позиція органів Державної фіскальної служби України. Однак, у Листі Державної фіскальної служби України (надалі – ДФС) «Щодо визнання операції безтоварною» від 08.04.2016 №7862/6/99-99-19-02-02-15 зазначається «Якщо ж фактичного здійснення господарської операції не було, відповідні документи не можуть вважатися первинними документами для цілей ведення податкового обліку навіть за наявності всіх формальних реквізитів таких докуме-

нтів, що передбачені чинним законодавством.

Отже, для підтвердження даних податкового обліку можуть братися до уваги лише ті первинні документи, які складені в разі фактичного здійснення господарської операції» [7].

Відповідно до п. 1 Постанови «Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України» від 20.07.2014 р. № 375 «*Мінфін є головним органом* у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, державну політику у сфері організації та контролю за виготовленням цінних паперів, документів суворої звітності, державну політику у сфері державного пробірничого контролю, *бухгалтерського обліку*, випуску і проведення лотерей, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю, казначейського обслуговування бюджетних коштів, запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та забезпечує формування та реалізацію *єдиної державної податкової*, митної політики, державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового та митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску, державної політики у сфері видобутку, виробництва, використання та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння, їх обігу та обліку» [8].

Таким чином, викладена позиція органів ДФС, що наведена у Листі ДФС № №7862/6/99-99-19-02-02-15 від 08.04.2016 р. [7] суперечить нормам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Положенню № 88 [6], яке є вищим за юридичною нормою, аніж листи ДФС.

Хоча, позиція органів ДФС, що викладена у вищевказаному листі, на нашу думку, є дискусійною, вона ґрунтується на Листі Вищого адміністративного суду України (надалі – ВАСУ) «Щодо однакового застосування адміністративними судами окремих приписів Податкового кодексу України» № 742/11/13-11 від 02.06.2011 р. У вищевказаному листі ВАСУ зазначається: «... будь-які документи (у тому числі договори, накладні, *рахунки* тощо) *мають силу первинних документів* лише в разі фактичного здійснення господарської операції. Якщо ж фактичного здійснення господарської операції не

було, відповідні документи не можуть вважатися первинними документами для цілей ведення податкового обліку навіть за наявності всіх формальних реквізитів таких документів, що передбачені чинним законодавством.

З урахуванням викладеного для підтвердження даних податкового обліку можуть братися до уваги лише ті первинні документи, які складені в разі фактичного здійснення господарської операції» [9].

Вітчизняні автори такі як О. Вакун, О. Вольська та С. Легенчук зазначають, що «...документи, що підтверджують виконання правочину (накладні, рахунки, чеки, акти, виписки, касові ордери тощо), правочинами зазвичай не виступають, оскільки вони не приводять безпосередньо до виникнення юридичних наслідків. Разом з тим вони є первинними документами, оскільки підтверджують факти здійснення господарських операцій» [10, с. 24]. З наведеною думкою вищевказаних авторів важко погодитись, адже накладні (видаткові накладні) підтверджують факт переходу права власності на товари (продукцію) між постачальником та покупцем, а акти (виконаних робіт (наданих послуг) свідчать про виконання певних робіт або надання певних послуг.

Що стосується такого документа як рахунок (рахунок-фактура), що наведено у Листі ВАСУ, то він не є первинним документом згідно роз'яснень, що надані у Листах: 1) ДФС № 9062/Б/99-99-17-02-02-14 від 28.09.2015 р. [11]; 2) Мінфіну № 31-34000-20-23/25136 від 27.11.2006 р. [12]; 3) Мінфіну № 31-34000-20/23-4579/480 від 09.07.2007 р. [13]; 4) Мінфіну № 31-08410-07-27/13794 від 30.05.2011 р. [14]. **Враховуючі позиції ДФС та Мінфіну стосовно документа «рахунка (рахунка-фактури)», що не є пе-**

рвинним документом, рекомендується ВАСУ переглянути свою позицію або скасувати листи відповідних державних органів для унеможливлення двоякого трактування вищезазначеного питання.

Позиція Верховного суду України. У постанові Верховного суду України від 26.01.2016 р. № 2а-15327/12/267021-4781а15, зазначається, що «**первинні документи**, які стали підставою для формування податкового кредиту та **валових витрат**, виписані контрагентом, фіктивність господарської діяльності якого встановлена вироком суду, не можуть вважатися належним чином оформленими і підписаними повноважними особами звітними документами, що засвідчують факт придбання товарів, робіт або послуг, а тому віднесення відображених в них сум ПДВ до податкового кредиту є безпідставним» [15]. Необхідно зазначити, що термін «валові витрати» перестав існувати з прийняттям ПКУ, а саме з 01.04.2011 р., коли почав діяти його розділ III «Податок на прибуток підприємств» стосовно оподаткування податком на прибуток підприємств, тому його недоцільно застосовувати.

Тобто, постає питання, як встановити факт, що господарська операція з постачання товарів, робіт, послуг відбулася не тільки «на папері»? У листі ВАСУ «Щодо однакового застосування адміністративними судами окремих приписів Податкового кодексу України» № 742/11/13-11 від 02.06.2011 р. [9] наводиться перелік обставин, які повинні встановити суди з метою встановлення факту здійснення господарської операції, формування витрат для цілей визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток або податкового кредиту з податку на додану вартість (табл. 1).

Таблиця 1

ПЕРЕЛІК ОБСТАВИН, ЯКІ ПОВИННІ ВСТАНОВИТИ СУДИ З МЕТОЮ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ОПЕРАЦІЇ [9]

№ з/п	Найменування обставини	Характеристика
1	Рух активів у процесі здійснення господарської операції	<p>При цьому дослідженню підлягають усі первинні документи, які належить складати залежно від певного виду господарської операції: договори, акти виконаних робіт, документи про перевезення, зберігання товарів тощо.</p> <p>Необхідно перевірити фізичні, технічні та технологічні можливості певної особи до вчинення тих чи інших дій, що становлять зміст господарської операції, як-от: наявність кваліфікованого персоналу, основних фондів, у тому числі транспортних засобів для перевезення або виробництва, приміщень для зберігання товарів тощо, якщо такі умови необхідні для здійснення певної операції; можливість здійснення операцій з відповідною кількістю певного товару у відповідні строки з урахуванням терміну його придатності, доступності на ринку тощо; наявність відповідних ліцензій та інших дозвільних документів, що необхідні для ведення певного виду господарської діяльності.</p> <p>Установленим обставинам належить давати оцінку з урахуванням усіх доказів у справі в їх сукупності. Зокрема, відсутність ліцензії чи іншого дозвільного документа не є безумовним доказом неправомірності вчиненої господарської операції. Однак ця обставина може вказувати на те, що відповідна особа не мала можливості та належної кваліфікації на здійснення певних дій, а отже, і на їх можливу відсутність.</p>

№ з/п	Найменування обставини	Характеристика
2	Установлення спеціальної податкової правосуб'єктності учасників господарської операції	<p>Зокрема, підлягає встановленню статусу постачальника товарів (послуг), придбання яких є підставою для формування податкового кредиту та/або сум бюджетного відшкодування з податку на додану вартість. Особа, що видає податкову накладну, повинна бути зареєстрованою як платник податку на додану вартість на момент вчинення відповідної господарської операції.</p> <p>При цьому для висновків про наявність порушень податкового законодавства в діях платника податків в обов'язковому порядку необхідно з'ясувати можливу обізнаність такого платника щодо дефектів у правовому статусі його контрагентів (відсутність реєстрації їх як платників податку на додану вартість, відсутність у відповідних посадових осіб чи інших представників контрагента повноважень на складання первинних, розрахункових документів, податкових накладних тощо). Відповідні обставини можуть бути з'ясовані, зокрема, з використанням даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, а також офіційно оприлюднених даних щодо анульованих свідоцтв платника податку на додану вартість.</p>
3	Установлення зв'язку між фактом придбання товарів (послуг), спурдженням основних фондів , імпортом товарів (послуг), понесенням інших витрат і господарською діяльністю платника податку	<p>При цьому в обов'язковому порядку необхідно досліджувати наявність господарської мети при вчиненні відповідних дій платника податку. Перевірці підлягають доводи податкового органу, що свідчать про відсутність ділової мети у діях платника податку, зокрема у разі подальшого продажу придбаного товару нижче за ціну придбання; придбання товарів (послуг) у посередників за наявності прямих контактів з їх виробниками; придбання послуг, використання яких не може мати позитивного впливу на результати господарської діяльності платника податку тощо. Судам слід урахувувати, що для підтвердження права платника податку на формування витрат та/або податкового кредиту з податку на додану вартість достатньо наявності мети використання товарів та послуг, що ним придбані, незалежно від фактичних результатів такого використання.</p>

Як видно з табл. 1 Верховний Суд України використовує в своєму листі [9] ще застарілу термінологію – основні фонди, яка на момент видання вищевказаного листа в ПКУ трактувалась як основні засоби.

Про відсутність факту здійснення господарської операції (фіктивні операції або «безтоварні операції») можуть свідчити, зокрема, такі обставини:

- всупереч даним податкового обліку будь-кого з учасників операції відсутні зміни активів, зобов'язань чи власного капіталу принаймні в одного з таких учасників (наприклад, збільшення статутного капіталу особи за рахунок активів, що не мають ринкової вартості, зокрема фіктивних цінних паперів, тобто цінних паперів, обіг яких на момент вчинення операції був припинений після оприлюднення даних щодо скасування свідоцтва про реєстрацію їх випуску);

- отримання майнової вигоди чи права на таку вигоду будь-кого з учасників операції виключно шляхом зменшення бази оподаткування з певного податку та/або отримання коштів із Державного бюджету за одночасної відсутності об'єктивної можливості отримати майнову вигоду від цієї операції в інший спосіб (наприклад, експорт товару на підставну особу, яка не має відповідної реєстрації чи не веде будь-якої господарської діяльності, виключно з метою отримання документів, що підтверджують право на бюджетне відшкодування з податку на додану вартість; «тимчасова» поставка товару (тобто з подальшим поверненням того самого товару без об-

грунтованої економічної причини в наступних податкових періодах постачальнику від покупця безпосередньо або через ланцюг посередників) тим платником податку, в якого за результатами певного податкового періоду наявне від'ємне значення податкових зобов'язань із податку на додану вартість тому учаснику, який має зобов'язання до сплати в бюджет тощо);

- результати, відображені у даних податкового обліку будь-кого з учасників господарської операції, фактично не настали внаслідок відсутності відповідних дій будь-кого з учасників такої операції (наприклад, відображення отримання послуг без їх фактичного надання або в разі їх надання іншою особою, ніж та, що вказана у даних податкового обліку чи первинних документах; імітація купівлі товару в особи, яка ніколи його не продавала тощо) [9].

На думку колегії суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України, надання податковому органу належним чином оформлених документів, передбачених законодавством про податки та збори, з метою одержання податкової вигоди є підставою для її одержання, якщо податковий орган не встановив та не довів, що відомості, які містяться в цих документах, неповні, недостовірні та (або) суперечливі, є наслідком укладення нікчемних правочинів або коли відомості ґрунтуються на інших документах, недійсність даних в яких установлена судом [15].

Про необґрунтованість податкової вигоди можуть також свідчити підтвержені доказами доводи пода-

ткового органу, зокрема, про наявність таких обставин:

– неможливість реального здійснення платником податків зазначених операцій з урахуванням часу, місця знаходження майна або обсягу матеріальних ресурсів, економічно необхідних для виробництва товарів, виконання робіт або послуг, нездійснення особою, яка значиться виробником товару, підприємницької діяльності;

– відсутність необхідних умов для досягнення результатів відповідної підприємницької, економічної діяльності у зв'язку з відсутністю управлінського або технічного персоналу, основних коштів, виробничих активів, складських приміщень, транспортних засобів;

– облік для цілей оподаткування тільки тих господарських операцій, які безпосередньо пов'язані з виникненням податкової вигоди, якщо для такого виду діяльності також потрібне здійснення й облік інших господарських операцій;

– здійснення операцій з товаром, що не вироблявся або не міг бути вироблений в обсязі, зазначеному платником податків у документах обліку;

– відсутність первинних документів обліку [15].

Позиція Міністерства фінансів України. У своєму листі № 31-11410-06-5/11705 від 22.04.2016 р. [16] Мінфін надав роз'яснення щодо особливостей відображення в бухгалтерському обліку витрат, не підтверджених первинними документами контрагентів. Витрати, щодо яких на момент складання

фінансової звітності не отримано первинних документів від контрагентів, визнаються в періоді отримання доходу, для отримання якого вони здійснені, або їх фактичного понесення, якщо витрати неможливо прямо пов'язати з доходом. При цьому достатнім до моменту отримання первинних документів від контрагента є застосування первинних документів, створених підприємством самостійно у довільній формі з дотриманням вимог Закону щодо обов'язкових реквізитів первинного документа [16]. Штучне невизнання витрат для цілей складання фінансової та податкової звітності і, як результат, необґрунтоване донарахування податків та зборів контролюючими органами, змушувало бізнес доказувати законність здійснення господарської діяльності в судових інстанціях. Своїм листом Мінфін врегулював це гостре питання, яке поставало перед бухгалтерами та управлінським персоналом під час перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств контролюючими органами. Проте, наведений Лист є тільки Листом і жодної юридичної сили не має. Звичайно, можна послатися на нього, як на доказ того, що не було умислу ухилитися від оподаткування. Але незнання законів від відповідальності не звільняє. Вищевказаний лист доцільний для тих витрат, які підприємство створює, так би мовити, самостійно: амортизація, створення ТМЦ, які потім використовуються в діяльності підприємства. Але не можна самим визначати витрати при придбанні ТМЦ чи послуг.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Для уникнення спірних питань щодо підтвердження фактів здійснення господарських операцій Міністерству фінансів України доповнити Положення № 88 [6] обставинами, які вказують на те, що такі факти були підтверджені для уникнення спорів з Державною фіскальною службою України при проведенні перевірок суб'єктів господарювання, а також при розгляді справ щодо «безтоварних операцій» у суді будь-якої юрисдикції.

Отже, на сьогодні, первинний документ є фактом (підтвердженням) здійснення кожної окремої господарської операції (в момент проведення або після завершення такої операції), без наявності якого неможливе підтвердження даних бухгалтерського обліку в Україні для цілей складання фінансової та податкової звітності (податкових розрахунків та декларацій). В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на електронному документообігу в системі документування. Порушені в статті питання не є вичерпними й потребують доповнень, змін, уточнень та конкретизації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. **Безверхий К.В.** Облікові документи як первинна складова обліково-звітної інформації підприємства / К. В. Безверхий // Європейський вектор економічного розвитку. – 2013. – Вип. 1 (14). – С.11 – 18.
2. **Янчев А.В.** Організаційно-методичні положення електронного документування в системі бухгалтерського

обліку: дис. ... докт. екон. наук: 08.00.09 – „Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / А. В. Янчев. – Харків, 2015. – 465 с.

3. **Соколов Я.В.** Бухгалтерський учет – веселая наука: сборник статей / Я. В. Соколов. – М.: ООО «1С-Паблицинг», 2011. – 638 с.

4. **Податковий** кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1454437206566826>.

5. **Закон** України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14/print1447496000227706>.

6. **Наказ** Міністерства фінансів України № 88 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» від 24.05.1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95/print1454437206566826>.

7. **Лист** Державної фіскальної служби України «Щодо визнання операції безтоварною» від 08.04.2016 №7862/6/99-99-19-02-02-15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovikonsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/67718.html>.

8. **Постанова** «Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України» від 20.07.2014 р. № 375 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF>.

9. **Лист** Вищого адміністративного суду України «Щодо однакового застосування адміністративними судами окремих приписів Податкового кодексу України»

№ 742/11/13-11 від 02.06.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0742760-11>.

10. **Легенчук С.Ф.** Документування в бухгалтерському обліку: процесний підхід: [Моногр.] / С. Ф. Легенчук, К. О. Вольська, О. В. Вакун. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2016. – 228 с.

11. **Лист** Державної фіскальної служби України № 9062/Б/99-99-17-02-02-14 від 28.09.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovikonsultatsii/konsultatsii-dlya-fizichnih-osib/print-64174.html>.

12. **Лист** Міністерства фінансів України № 31-34000-20-23/25136 від 27.11.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF06108.html.

13. **Лист** Міністерства фінансів України № 31-34000-20/23-4579/480 від 09.07.2007 р.

14. **Лист** Міністерства фінансів України № 31-08410-07-27/13794 від 30.05.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/shodo-rozglyaduzvernennja-pro-buhgaltersku-zvitnist-doc60941.html>.

15. **Постанова** Верховного Суду України від 26.01.2016 р. № 2а-15327/12/267021-4781а15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/55953481>.

16. **Лист** Міністерства фінансів України «Щодо особливостей відображення в бухгалтерському обліку витрат» від 22.04.2016 р. № 31-11410-06-5/11705 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/%D0%9B%D0%B8%D1%81%D1%82%20%D0%9C%D0%A4%D0%A3.pdf>.

В статье рассмотрен порядок подтверждения фактов совершения хозяйственных операций в контексте учетно-юридического аспекта. В результате проведенного исследования проведен анализ нормативно-правовых документов по вопросам подтверждения фактов осуществления хозяйственных операций предприятия. Полученный результат будет полезным для применения в практической деятельности субъектов хозяйствования, относительно подтверждения фактов осуществления хозяйственных операций.

Ключевые слова: факты, хозяйственные операции, подтверждение, первичные документы, обстоятельства, документирование.

In the article the order confirmation of the facts of economic operations in the context of accounting and legal aspects. The research analyzed the legal documents for proof of the facts of economic operations of the company. The result will be beneficial for use in the practice of business entities for verification of the facts of economic operations.

Keywords: facts, business operations, verification, source documents, circumstances, documentation.